

самостійно залишати місця несвободи, оскільки такі дії тягнуть за собою кримінальну відповідальність.

Ключовою перевагою сучасної пробації від місць несвободи є її соціальний складник, що включає себе: досудову доповідь, заходи соціальної реабілітації засуджених, визначення оцінки ризиків суб'єктів пробації під час відбування покарання тощо.

Висновок. Отож, відповідно до статті 1 Закону України «Про пробацію», *пробація* – це система наглядових та соціально-виховних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до засуджених, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого [1].

А місця несвободи в Україні – *це державні установи на території яких ізолювано утримуються засуджені до покарання у виді позбавлення волі на певний строк або довічно, обмеживши їх в своїх правах на свободу і пересування без дозволу адміністрації органів і установ виконання покарання (курсів наш О. Богатирьова).*

Література:

1. Богатирьов А.І. Антикриміногенний вплив на злочинність в місцях несвободи України : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика» 2019. 432с. С. 82
2. Закон України Про пробацію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text> (дата звернення 08. 10. 2022).

УПОВНОВАЖЕНИЙ ОРГАН З ПИТАНЬ ПРОБАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Буряк К. М.

кандидат юридичних наук, доцент кафедри підприємництва, організації виробництва та теоретичної і прикладної економіки

Українського державного хіміко-технологічного університету

м. Дніпро, Україна

На долю українського суспільства останнім часом випало багато випробовувань. На жаль, ці обставини провокують виявлення негативних тенденцій, які притаманні нашому суспільству, однією з яких є зростання домашньої злочинності.

Вчасне встановлення рівня зростання злочинності та втілення механізму її запобігання впливають на гармонізацію суспільства. Серед заходів запобігання ст. 19 Закону «Про запобігання та протидію домашньому насильству» передбачає:

1) вивчення ситуації та збір згрупованих за статтю статистичних даних про факти домашнього насильства;

2) організацію і проведення галузевих та міжгалузевих досліджень стану, причин і передумов поширення домашнього насильства, ефективності законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та практики його застосування;

3) організацію і проведення серед населення, у тому числі серед дітей та молоді, інформаційних кампаній щодо запобігання та протидії домашньому насильству, роз'яснення його форм, проявів і наслідків;

4) розроблення та впровадження у навчальних закладах навчальних і виховних програм з питань запобігання та протидії домашньому насильству у тому числі стосовно дітей;

5) залучення засобів масової інформації до проведення просвітницьких кампаній, спрямованих на виконання завдань у сфері запобігання домашній злочинності, зокрема формування небайдужого ставлення до її жертв, і насамперед постраждалих дітей;

6) усвідомлення необхідності невідкладного повідомлення про випадки вчинення кривдником в сім'ї кримінального правопорушення, зокрема до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей;

7) організацію та проведення спільних і спеціалізованих тренінгів та семінарів для фахівців, які працюють у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а також для працівників правоохоронних органів і суддів [1].

Одним з важливих органів запобігання домашній злочинності являється уповноважений орган з питань пробації. В контексті боротьби із домашньою злочинністю на уповноважений орган з питань пробації покладаються наступні завдання:

1) реалізація пробаційних програм стосовно осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням. Згідно статистики наведеної аналітичним центром «ЮРФЕМ» у 65% випадках кривдник звільняється від відбування покарання з випробуванням. Таким чином, кривдник не перебуває у місцях позбавлення волі, а продовжує бути на свободі. Не поодинокі випадки свідчать, що кривдник та потерпілий в цей період продовжують проживати разом, адже більша схильність до вчинення домашньої злочинності характерна для осіб з низьким рівнем освіти та матеріального достатку, а це свідчить про те, що дохід таких родин не дозволяє подружжю жити автономно.

З одного боку, особа, яка не поринула в дух атмосфери установ з відбуття покарання є більш схильною до подальшої ресоціалізації, але для того, щоб такий вид покарання не був лише формальністю і сприяв виправленню кривдників уповноважений орган з питань пробації повинен якісно реалізувати програми стосовно таких осіб [2].

2) проведення соціально-виховної роботи із засудженими, до яких застосовано пробацію. На уповноважений орган з питань пробації покладається місія «перевиховання» кривдників у дусі поваги до суспільних цінностей та правових норм, які регулюють взаємовідносини у сім'ї.

3) визначення оцінки ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення. В процесі реалізації попередньої функції представники уповноваженого органу з питань пробації тісно контактують із злочинцями, які вчинили домашню злочинність, аналізують їх реакції на соціально-виховні практики і можуть робити припущення стосовно вчинення повторних правопорушень таким особами.

4) реалізація заходів, спрямованих на виправлення засуджених та запобігання вчиненню повторних кримінальних правопорушень. Уповноважений орган з питань пробації на основі роботи з засудженими повинен сприяти впровадженню таких форм соціально-виховної роботи, які б впливали на зміну поведінки та свідомості засудженого.

5) забезпечення в установленому порядку розгляду звернень громадян, запитів на отримання публічної інформації, запитів і звернень народних депутатів України. Про реалізацію цієї функції свідчить робота Казанківського районного сектора філії Державної установи «Центр пробації» в Миколаївській області. Ним проводяться просвітницькі заходи з клієнтами пробації на тему «Що я знаю про насильство?». Представники відділу «Казанківське бюро правової допомоги» Миколаївського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги вручають клієнтам пробації буклети інформаційно-просвітницького спрямування, які містять рекомендації щодо запобігання насильству та реагування на нього [3].

Висновок. Отже, на уповноважений орган з питань пробації покладається надзвичайно важлива місія організації та проведення соціально-виховної роботи із засудженими та інформування постраждалих, яка буде сприяти запобігання та протидії вчинення домашньої злочинності. Розробка дієвих заходів впливу на засуджених повинна формуватися на основі проведеної роботи з ними та аналізі їх реакцій.

Література:

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 7 грудня 2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 21.09.2022).
2. Відповідальність за «домашнє насильство» (ст. 126-1 КК України): судова практика. URL: <http://jurfem.com.ua/vidpovidalnist-za-domashnye-nasylstvo-st-126-1-sudova-praktyka/> (дата звернення: 21.09.2022).

3. Органи пробації долучаються до заходів запобігання та протидії домашньому насильству. URL: <https://kazanka-gromada.gov.ua/news/1587995410/>

РОЛЬ ПРИНЦИПІВ ПРОБАЦІЇ У ВИПРАВЛЕННІ І РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ПРОБАЦІЇ

Подлегаєв К. М.

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної
та антикорупційної діяльності
Міжрегіональної Академії управління персоналом
м. Київ, Україна*

Адамець О. І.

*начальник філії ДУ «Центр пробації» у Рівненській області
м. Рівне, Україна*

Розкриваючи зміст принципів пробації слід наголосити, що їх сукупність становлять собою джерело вихідних положень, на яких ґрунтується вся діяльність уповноважених органів з питань пробації щодо відбування суб'єктами пробації кримінального покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Коротко охарактеризуємо кожен принцип.

Принцип справедливості. Даний принцип у сфері пробації являє собою ідею співмірності покарання і його відбування к суб'єктом пробації, а також передбачає вимогу відповідності між практичною роллю у житті суспільства та порядком і умовами відбування кримінального покарання.

Цей принцип також полягає у тому, що, з одного боку, держава, застосовуючи до суб'єкта пробації заходи державного примусу, тим самим відновлює справедливість у суспільстві, яка була порушена вчиненням правопорушенням, а з іншого – обсяг встановлюваних під час виконання конкретного покарання обмежень прав та свобод особи повинен бути адекватним ступеню його вини і суспільній небезпеці скоєного кримінального правопорушення. Заходи державного примусу повинні бути справедливими, позбавленими надлишкових каральних елементів і не перевищувати меж, достатніх для виправлення.